

Praktiska Sverige AB
anna.andersson@academedia.se

2019-06-04
1 (27)
Dnr-2018:8565

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Praktiska Ystad i Ystads kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Praktiska Ystad avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Praktiska Ystad i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar ett strategiskt jämställdhetsarbete som genomsyrar utbildningen och som regelbundet följs upp.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena, under ledning av rektorn, involverar eleverna i planering, utformning och utvärdering av undervisningen, på ett sätt som främjar elevernas delaktighet.

Trygghet och studiero

Skolan har hög i utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 22 november 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till Skolinspektionen.Lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr – 2018:8565) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens kvalitetsbedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektorn för Praktiska gymnasiet i Ystad följer upp och analyserar skolans resultat och undervisningen, samt vidtar relevanta åtgärder på grundval av detta. Vidare visar granskningen att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet på ett sätt som i huvudsak ger goda förutsättningar för kollegial samverkan samt utvecklar gemensamma arbets- och förhållningssätt. Granskningen visar dock också att rektorn inte leder ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen utifrån den dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av samt de iakttagelser myndigheten har gjort under besöket.

Rektorn följer upp och analyserar resultat och genomför förbättringsåtgärder

Skolinspektionens granskning visar att rektorn följer upp skolans kunskapsresultat kontinuerligt tillsammans med lärare och representanter för elevhälsan. Av intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framgår att elevernas resultat i de olika ämnena följs upp kontinuerligt på både individ- och gruppnivå, i form av elevavstämningar, i syfte att bland annat identifiera ämnen eller kurser där många elever riskerar att inte nå upp till kunskapskraven. Rektorn uppger att samtliga ämnen följs upp varje månad och att även introduktionsprogrammen omfattas, samt att fokus ligger på att identifiera negativa förändringar. Om många elever riskerar att inte nå målen i ett särskilt ämne säger rektorn att hen pratar specifikt med den läraren om vad som kan vara skälet, vilket även bekräftas i intervju med lärarna. Skolans arbetslagsledare uppger vidare att skolledningen, elevhälsan och all undervisande personal arbetar tillsammans med att ta fram skolans kvalitetsrapport och verksamhetsplan. Har det framkommit att undervisningen i något ämne behöver stärkas så förs det in i verksamhetsplanen, enligt arbetslagsledaren.

I skolans kvalitetsrapport för läsåret 2017/18 uppges att 67,5 procent av avgångseleverna fick ett examensbevis. Den genomsnittliga betygspoängen uppgick enligt nationell statistik till 13,7, vilket kan jämföras med 13,1 för riket. I skolans egen uppföljning av betygsfördelning för avslutade kurser framgår att en hög andel elever har F i betyg i flera av de gymnasiegemensamma kurserna. I kvalitetsrapportens efterföljande analys anges detta bero på att eleverna är mindre motiverade i de gymnasiegemensamma ämnena än i yrkesämnena och därför behövs ett utökat samarbete mellan ämnena. I intervju uppger en lärare att de har diskuterat elevers motivation som en förklaring till skillnader i betyg, och även diskuterat hur de kan arbeta vidare med att stärka motivationen hos eleverna. Rektorn uppger i intervju att ett skäl till att resultaten är bättre i yrkesämnena är att elevernas intresse upprätthålls via deras arbetsplatsförlagda lärande (APL). Förutom att lärarna i yrkesämnena

respektive gymnasiegemensamma ämnen samverkar för att stötta upp i varandras ämnen säger rektorn att eleverna får undervisning i smågrupper i en del gymnasiegemensamma ämnen, för att förbättra resultaten.

Granskningen visar att rektorn också följer upp hur undervisningen bedrivs, dels genom att observera undervisningen, dels genom att låta eleverna besvara enkäter om undervisningen. Rektorn och representanter för elevhälsan uppger i intervju att de gör observationer i undervisningen, vilket även bekräftas i intervju med lärare som säger att rektorn sedan återkopplar till dem i samband med medarbetarsamtal. Rektorn säger att hen exempelvis observerar lärarnas ledarskap i klassrummet. Vidare säger rektorn att all personal ska arbeta med värdegrundsuppdraget och även lärarna säger att skolledningen gjort klart för alla lärare att deras arbete ska genomsyras av skolans värdegrundsbegrepp: respekt, glädje, delaktighet, trygghet och framtidstro. Däremot uppger rektorn att hen inte specifikt följer upp huruvida värdegrundsuppdraget genomsyrar undervisningen, medan lärarna säger att värdegrundsarbetet följs upp i samband med den gemensamma konferenstiden. En representant för elevhälsan berättar att hen, i samband med lektionsobservationer, bland annat följer upp värdegrundsarbetet i undervisningen genom att titta på bemötande mellan lärare och elev samt mellan elever. Vidare uppger lärarna att eleverna får besvara enkäter om undervisningen och en insats som enkätresultaten gett upphov till är att några ur personalen har gått en utbildning i lågaffektivt bemötande. Även eleverna berättar i intervju att de ofta får besvara enkäter om skolan och undervisningen, särskilt i samband med klassråd, men enligt eleverna får de inte reda på resultaten.

Vidare visar granskningen att rektorn fördelar resurser utifrån de behov som identifieras i uppföljningen av verksamheten. Rektorn uppger i intervju att tjänstefördelningen är utgångspunkten i den resursfördelning som sker, där extraresurser ges vid behov för att kunna skapa tillfälliga, mindre grupper och för att ge tillfällig hjälp i specifika ämnen. Enligt rektorn görs också materiella investeringar utifrån elevers behov, vilket även bekräftas i intervju med lärare som exempelvis berättar om att konkret material köpts in till matematiken. Enligt rektorn följs effekterna av insatserna upp genom observationer i undervisningen och samtal med lärarna.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn, i samarbete med övrig skolledning, leder det pedagogiska arbetet i syfte att skapa en organisation som fokuserar på skolans lärandeuppdrag. Rektorn uppger i intervju att hen är tydlig med sina prioriteringar, det

vill säga att eleverna ska utvecklas och trivas. Även lärarna uppger att "eleven i fokus" är något som är centralt på skolan, vilket rektorn tar upp i många olika forum. Vidare säger lärarna att rektorn vill att de ska se elevens totala situation samt att de ska arbeta ämnesövergripande och utveckla samarbetet mellan yrkesämnena och de gymnasiegemensamma ämnena.

Granskningen visar också att rektorn överlag ger goda förutsättningar för kollegialt lärande och samverkan mellan lärare genom en organiserad mötesstruktur med ett tydligt fokus på pedagogisk utveckling. Av intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framgår att två timmar varje vecka är avsedd för pedagogisk utveckling av verksamheten och tid för samverkan. Vid dessa tillfällen leder arbetslagsledaren det kollegiala lärandet som, enligt arbetslagsledaren, utgår från den interna utbildningsplanen PiA (Pedagogiskt inre arbete), vilken utgörs av en 13-punktslista. Enligt arbetslagsledaren och rektorn arbetar de dock särskilt med några prioriterade områden från 13-punktslistan, däribland värdegrunden, elevers motivation och närvaro. Enligt rektorn används var fjärde vecka till att lärarna ska arbeta med samverkan mellan ämnena, exempelvis utifrån de gemensamma examensmålen. Utöver denna samverkanstid berättar lärare att de planerar gemensamma arbetsområden eller teman samt att de gör auskultationer på varandras lektioner. Vidare säger lärarna och representanter för elevhälsan att de tillsammans i kollegiet diskuterar hur de har arbetat i klasser där det har varit problem i något ämne, för att ge råd och stöd till enskilda lärare. Några lärare uppger att de samarbetar mycket med varandra medan andra lärare säger att de försöker samarbete utifrån behov och tillfälle. Enligt några lärare har de efterfrågat mer planerad tid för samarbete då de inte har tid att sitta ner tillsammans med programkollegor. Enligt lärarna finns det dock ett samarbete mellan programansvariga på olika program, i syfte att vidareutveckla hela skolans verksamhet.

Härutöver visar granskningen att rektorn bedriver ett arbete som innebär att obehöriga lärare introduceras i skolans uppdrag samt gemensamma arbets- och förhållningssätt. I intervju med rektorn och med lärarna säger de att det finns ett introduktionsprogram på skolan för obehöriga lärare. Flera lärare berättar att de har fått en introduktion av arbetslagsledaren på skolan och tillika fått en mentor utsedd, när de kommit som nya till skolan. Detta bekräftas även i intervju med rektorn som också berättar att obehöriga yrkeslärare får stöd av en behörig kollega med ansvar för elevernas APL (arbetsplatsförlagt lärande), samt av specialpedagogen kring upplägg av undervisning. Både rektorn och lärarna berättar vidare om Praktiskas internutbildning PiL (Praktiska i Lärande) som anordnas för yrkeslärare som är obehöriga. Enligt lärarna går de exempelvis igenom styrdokument och elevbemötande. Enligt rektorn följs de obehöriga lärarnas behov av stöd sedan upp genom att rektorn har samtal med dem.

Rektorn bedriver inte ett strategiskt jämställdhetsarbete

Avslutningsvis visar granskningen att rektorn inte sett till att undervisningen och verksamheten på skolan genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv som tryggar lika förutsättningar för alla elever oavsett könstillhörighet. Visserligen säger lärarna att det finns en stor medvetenhet bland lärarna och att jämställdhet är en del av likabehandlingsplanen, men de uppger även att det inte pågår något aktivt arbete som leds av rektorn. Rektorn uppger i intervju att hen inte driver något projekt kring jämställdhet på skolan. Detta beskrivs mer utförligt nedan under avsnittet *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar ett strategiskt jämställdhetsarbete som genomsyrar utbildningen och som regelbundet följs upp.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn på Praktiska gymnasiet i Ystad inte leder ett strategiskt jämställdhetsarbete som innebär att rektorn säkerställer att undervisningen och skolans arbete genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv, som tryggar lika förutsättningar för alla elever oavsett könstillhörighet.

Enligt 1 kap. 5 § skollagen (SFS 2010:800) ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. Av läroplanen framgår att jämställdhet mellan kvinnor och män är ett av de värden som skolan ska gestalta och förmedla.¹ Vidare framgår att lärare ska se till att undervisningen till innehåll och uppläggning präglas av ett jämställdhetsperspektiv.²

I intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framkommer att rektorn inte driver något specifikt jämställdhetsarbete. Däremot hänvisar personalen till skolans likabehandlingsplan, där jämställdhet utgör ett av områdena som de ska

¹ Förordning (SKOLF 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy11) kap. 1.1 Grundläggande värden.

² Lgy11, kap. 2.1 Kunskaper

arbeta med. Både rektorn och lärarna berättar att eleverna har fått besvara enkäter som också omfattar frågor om jämställdhet. Av skolans kvalitetsrapport för läsåret 2017/18 framgår att resultaten i Praktiskas enkät ligger under rikets index i frågor som rör områdena: respekt för varandras olikheter samt lika förutsättningar för tjejer och killar. Enligt redovisningen i kvalitetsrapporten framkommer även i enkäten att eleverna upplever att skolan inte berör etiska ställningstaganden samt jämställdhet mellan könen i den grad skolan bör göra. De åtgärder som anges i kvalitetsrapporten för att förbättra resultaten, utgörs av att skolans värdegrund i större utsträckning ska genomsyra undervisningen samt att elevhälsan bör anordna temadagar kring nämnda områden. Vidare framgår av skolans sammanställning av betygsfördelning på skolan, i avslutade kurser i december 2018, att skolan följer upp resultaten för flickor respektive pojkar. Enligt resultatredovisningen är det generellt en högre andel flickor än pojkar som får F i betyg. Av dokumentationen framgår dock ingen analys eller förslag på åtgärder för att förbättra flickors resultat.

I intervju säger rektorn att hen inte driver något specifikt projekt utifrån jämställdhet. Rektorn uppger att hen inte följer upp hur lärare agerar eller tilltalar pojkar respektive flickor, men diskuterar däremot med lärarna hur det går för eleverna. Enligt lärarna har inte rektorn initierat något specifikt arbete för att höja det låga resultatet på frågor som rör jämställdhet, som framkommit i skolans enkät. Däremot säger lärarna att de själva har en stor medvetenhet. Exempelvis uppger några lärare att de arbetar för att få bort machokulturen och markerar mot ett sådant beteende i klassrummet och tar upp jämställdhet på programråd, eftersom de vill få in fler kvinnor i exempelvis byggbranschen. Några lärare säger att de emellertid inte pratar med eleverna specifikt om jämställdhet mellan tjejer och killar utan om olikheter generellt och att alla är lika mycket värda. I intervju med såväl personal som elever framkommer också att skolan deltagit i Backaprojektet, som handlar om hur skolan ska arbeta i skolan för att motverka sexuella trakasserier. I intervju med eleverna säger de att de upplever att killar och tjejer behandlas lika på skolan. Enligt några elever har deras lärare även pratat med dem om jämställdhet, andra elever säger att det aldrig har hänt och det är ett fåtal elever som uppger att deras lärare pratat med dem om jämställdhet i förhållande till deras APL.

Mot bakgrund av ovanstående uppgifter bedömer Skolinspektionen att rektorn på Praktiska gymnasiet i Ystad behöver utveckla ett strategiskt jämställdhetsarbete. Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn inleder ett sådant arbete genom att initialt undersöka om och hur undervisningen, i olika ämnen, ger alla elever samma förutsättningar att lära och utvecklas. Rektorn rekommenderas vidare att kartlägga på vilket sätt personalen på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar undervisningen liksom skolans verksamhet i övrigt. Utifrån en uppföljning och en

fördjupad analys ur ett jämställdhetsperspektiv behöver rektorn besluta om, och genomföra lämpliga utvecklingsåtgärder, i samråd med personal och elever, och sedan kontinuerligt följa upp dessa.³

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen (2010:2039)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, Gymnasieskolans uppdrag, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4

Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr 11, 5 Kursplaner

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att lärarna på Praktiska gymnasiet i Ystad huvudsakligen bedriver en strukturerad undervisning som också präglas av en variation av uppgifter och aktiviteter. Vidare ger en majoritet av lärarna ett stöd som främjar eleverna förutsättningar att genomföra och utvecklas i sitt skolarbete. Härutöver visar granskningen att majoriteten av lärarna bemöter eleverna på ett sätt som syftar till att stärka elevernas motivation till skolarbetet samt elevernas tro på den egna förmågan. Lärarna gör också anpassningar i undervisningen utifrån elevers olika förutsättningar, på såväl grupp- som individnivå. Granskningen visar även att lärarna i yrkesämnena bedriver en undervisning som ger eleverna inflytande över det som sker i undervisningen, samtidigt som lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena ger eleverna begränsade möjligheter till sådant inflytande. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen

³ Jämför Skolverket (2012). *Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet*. Skolverkets Allmänna råd med kommentarer.

utifrån den dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av samt de iakttagelser myndigheten har gjort under besöket.

Lärare skapar variation och struktur samt ger eleverna stöd i undervisningen

Skolinspektionens granskning visar att lärarna generellt skapar en varierad undervisning. I intervju med lärare, elever, representanter för elevhälsan och rektorn liksom vid lektionsobservationer framkommer olika exempel på hur undervisningen varierar men det framkommer också att det finns undantag. Lärarna berättar att de brukar lägga upp lektionerna så att det finns utrymme för både gemensam genomgång och självständigt arbete för eleverna. En lärare säger att under hens lektioner försöker hen alltid se till att eleverna både får höra och se något, exempelvis en föreläsning eller ett filmklipp och sedan göra något, exempelvis arbeta med frågor eller diskutera frågor tillsammans. En representant för elevhälsan säger att hen arbetar för att lärarna alltid ska ha både skriftliga och muntliga moment inom samma lektion. På de observerade lektionerna finns exempel på hur lärarna varierar undervisningen genom att låta lektionerna innehålla olika arbetsformer. Exempelvis får eleverna både utföra enskilt arbete, praktiska övningar i par och gemensamt lärarlett arbete. Enligt eleverna brukar deras lärare ha en genomgång där de går igenom saker tillsammans först och sen får de arbeta självständigt innan de samlas och gör saker tillsammans igen. I vissa ämnen är det dock inte så stor variation enligt eleverna. Enligt eleverna får de i något ämne arbeta mycket med självstudier eller enbart besvara frågor i ett häfte utifrån boken. Eleverna tar också undervisningen i matematik som exempel och säger att de enbart räknar själva, medan de på lektionerna i svenska kan få arbeta på olika sätt och har exempelvis fått spela in poddar.

Granskningen visar också att en majoritet av lärarna bedriver en strukturerad undervisning med en tydlig start, där syfte och mål med lektionen tydliggörs. Enligt en representant för elevhälsan har hen presenterat ett förslag kring lektionsstruktur vid terminsstarten. Flera lärare berättar att de använder denna modell vilken innebär att de skriver upp vad som ska göras under lektionen på tavlan. Några lärare berättar att de är noga med en tydlig lektionsintroduktion och ett tydligt lektionsavslut, men rektorn säger att hen vid sina observationer sett att lärare kan bli bättre på lektionsinledningar. Lärarna uppger att de inför varje nytt kapitel har en genomgång om centralt innehåll och syfte och pratar om varför de ska läsa det som de ska och vad eleverna ska uppnå för mål. Även eleverna berättar att deras lärare går igenom centralt innehåll, syfte och kunskapskraven när de startar upp ett nytt område eller i samband med att de går igenom en ny uppgift. Enligt eleverna går lärarna också igenom vad de ska lära sig under sin APL innan en APL-period påbörjas. Under flera av de observerade lektionerna pratar lärarna med eleverna om syfte och mål med

lektionen och någon lärare relaterar även till centralt innehåll. Några lärare samtalar också med eleverna om vad de gjort under tidigare lektioner relaterat till vad de ska göra under innevarande lektion och ställer frågor till eleverna om vad de minns.

Härutöver visar granskningen att majoriteten av lärare ger stöd till eleverna i undervisningen så att de förstår vad de ska göra och kan komma vidare i sitt arbete. En lärare ger exempel på hur hen ger stöd till olika elever, dels generellt genom sin lektionsstruktur dels genom att se till att alla elever har tillgång till lärarens anteckningar och att eleverna både kan läsa texterna, eller lyssna på dem. Lärare säger också att de stöttar eleverna genom att finnas nära tillhands i elevernas arbete och genom att coacha eleverna. Vidare säger någon lärare att hen kan ge eleverna stöd att förstå saker i undervisningen eftersom hen känner sina elever väl. Eleverna berättar i intervju att deras lärare hjälper dem genom att exempelvis ta upp nyckelbegrepp och ge ytterligare förklaringar om eleverna har frågor eller inte förstår. Eleverna säger också att deras lärare brukar vara duktiga på att förklara. Vidare berättar en elev att lärare förser dem med konkreta föremål som eleverna kan använda som hjälp, alternativt ordnar frågor som de kan få träna extra på. Enligt eleverna finns det dock undantag, då de kan få vänta länge på lärarens hjälp på vissa lektioner och läraren hjälper inte dem tillräckligt. Rektorn uppger i intervju att hen har kännedom om de problem som eleverna beskriver och säger att det är något som skollärdningen arbetar aktivt med för att åtgärda, exempelvis genom återkommande observationer på specifika lektioner för att kunna återkoppla direkt till berörda lärare. Enligt rektorn är hens bedömning att lärarna i övrigt är bra på att förklara och att vara lyhörda för elevernas behov.

Lärarna arbetar för att stärka elevers självförtroende och motivation

Granskningen visar att en majoritet av lärarna bemöter eleverna på ett sätt som syftar till att stärka elevernas motivation till skolarbetet samt elevernas tro på den egna förmågan. Både lärare och elever berättar i intervjuer att lärarna motiverar eleverna genom att exempelvis utgå ifrån elevernas intresse för yrkesämnena även i de gymnasiegemensamma ämnena. Några elever ger exempel från ämnena historia och naturkunskap, samt från engelskan där de till exempel har fått spela in filmer där de berättat om sin APL. Eleverna säger vidare att deras lärare, i framförallt yrkesämnena, kan göra undervisningen intressant eftersom de känner eleverna väl. Lärarna berättar att de arbetar med att stärka elevernas motivation genom att exempelvis göra besök i verksamheter utanför skolan samt koppla skolarbetet till elevernas omgivning, intressen och upplevelser av APL. Lärarna berättar även att de exempelvis i ämnena svenska och engelska låter eleverna förbereda sig för arbetsintervju alternativt får skriva CV utifrån autentiska annonser. Enligt personal i elevhälsan försöker lärarna i

gymnasiegemensamma ämnen uppmärksamma, och föra över, elevernas styrkor i yrkesämnena till sina egna ämnen.

Elevhälsorepresentanter säger vidare att de upplever att lärarna har höga förväntningar på eleverna vilket bekräftas av lärarna, som dock också säger att de måste lägga undervisningen på en basnivå, då det är många elever som saknar grundkunskaper. För att stärka eleverna, säger lärarna att de arbetar mycket med positiv förstärkning. Någon lärare säger att deras elever tidigare under skoltiden inte har fått så mycket beröm och att de därför berömmar eleverna ofta och arbetar för att stärka elevernas självförtroende och självkänsla liksom deras framtidsstro. Under de observerade lektionerna ger lärarna vid flera tillfällen beröm till eleverna både enskilt och riktat till hela klassen, exempelvis genom att säga "jättebra" och "det här minns ni bra".

Undervisningen är till stor del anpassad till elevgruppen

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt till stor del anpassas till elevgruppen. Enligt intervju med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn gör lärarna anpassningar på individnivå i undervisningen. Lärarna säger att de generellt är bra på att göra anpassningar, exempelvis genom fördjupningsuppgifter. Vidare berättar lärarna att de tar del av den utredning som elevhälsan gör vid skolstart, kring elevernas upplevelser av vilka behov av stöd de har i undervisningen. Enligt lärare i yrkesämnena är det lätt att göra anpassningar i deras ämnen när de arbetar praktiskt, eftersom eleverna har individuellt ställda mål. Vidare säger lärarna att de elever som vill nå längre får utmaningar genom att de exempelvis förbereds för licens i yrkesämnena. Även eleverna berättar att de kan få alternativa eller svårare uppgifter men också att de kan få hoppa över för låtta uppgifter i vissa ämnen. Enligt eleverna finns det lärare som inte anpassar uppgifternas omfång och svårighetsgrad till vad de kan klara av. Representanter för elevhälsan uppger att lärarna för det mesta gör bra anpassningar men det finns undantag bland lärare som vill göra på samma sätt som de gjort i alla år. Vidare säger representanter för elevhälsan att lärarna utgår från en basnivå och sen gör anpassningar för elever som kan gå snabbare fram. Vid ett par av de observerade lektionerna förekommer det att alla elever arbetar med samma uppgifter, på samma sätt. På andra lektioner ger lärarna individuella instruktioner till eleverna kring hur de kan utveckla sitt arbete ytterligare. Enligt rektorn och arbetslagsledaren diskuterar de ofta med lärarna om behovet av stimulans och extrauppgifter för elever som behöver det.

Eleverna görs delaktiga i sitt eget lärande genom tid för reflektion

Granskningen visar att lärarna ger eleverna möjlighet att reflektera över sitt lärande och delvis utveckla sitt kritiska tänkande. I intervju med lärarna ger de flera exempel på hur de, i olika ämnen, låter eleverna reflektera över vad de har lärt sig. Några lärare berättar att de i början av en kurs låter eleverna delge sina intressen, förkunskaper och mål med kursen och sedan följer lärarna upp elevernas mål genom individuella samtal med eleverna under kursens gång. Lärare berättar vidare att de i slutet av lektioner ställer frågor till eleverna om hur det har gått och vad de tycker att de har lärt sig samt hjälper eleverna att se kopplingen till sådant som de har gått igenom tidigare. Några lärare i yrkesämnen säger att en del av deras kurser handlar om att lära sig att reflektera och att det ingår i kurser att eleverna ska ta reda på vad de ska göra, hur de ska agera och därefter reflektera över varför. Någon lärare säger också att i ämnen som samhällskunskap, historia och svenska är det mycket som handlar om kritiskt tänkande och enligt lärarna är det något som de lyfter hela tiden. I samband med en observerad lektion i ett gymnasiegemensamt ämne pratar läraren om innebörden av kritisk granskning och ställer frågor till eleverna om vad det innebär att vara kritisk, samt vad det fyller för funktion.

Härutöver berättar lärarna att eleverna får ge varandra synpunkter inom en del moment och även bedöma sina egna arbeten. Enligt eleverna har de i något ämne fått prata om sig själva och berätta om sina mål men också vad de vill i framtiden. Några elever säger att de tidigare under utbildningen har fått möjlighet att reflektera över sitt lärande och att de bland annat har fått se en film om att "plugga bättre". När eleverna tillfrågas om de får möjlighet att reflektera över uppgifter i undervisningen, utan något givet svar, svarar några elever att deras lärare i yrkesämnen är mästare på att få eleverna att diskutera kring sådana uppgifter, och att de delvis också fått föra den typen av diskussioner i gymnasiegemensamma ämnen. Enligt eleverna är det särskilt i ämnet svenska som eleverna fått öva kritiskt tänkande, genom att arbeta med källkritik, men delvis också i ämnet historia. Däremot kan inte eleverna komma på något exempel där de har fått öva sig i att ifrågasätta andra saker, till exempel en specifik arbetsteknik.

Eleverna görs delaktiga genom inflytande i yrkesämnena

Granskningen visar att lärarna i yrkesämnena ger eleverna möjlighet att på olika sätt utöva inflytande över det som sker i undervisningen, både i samband med planering och uppföljning av undervisningen. Lärarna i yrkesämnena säger att eleverna har mycket elevinflytande, särskilt när de går sista året. I samband med att eleverna ska göra slutprov eller avlägga prov för yrkesnämnden säger lärarna att de arbetar

tillsammans med eleverna kring hur de ska lägga upp terminsplaneringen, utifrån vad eleverna själva upplever att de är osäkra på eller bedömer att de behöver öva mer på. Någon lärare berättar att redan när eleverna går i årskurs 1 får de vara med och styra vilka olika delar de vill göra i vilken ordning och även påverka hur lång tid som ska avsättas för varje moment, efter att lärarna gått igenom vad som ska hinnas med inom kursen. Lärarnas beskrivning bekräftas även i intervju med eleverna som berättar att när de pluggar inför slutprov i yrkesämnena, får de själva bestämma vad de vill gå igenom och öva mer på. Eleverna säger också att de kan få välja i vilken ordning de vill göra saker och om de vill arbeta självständigt eller i grupper. Under en av lektionsobservationerna, i ett yrkesämne, är innehållet bestämt utifrån att eleverna har gett uttryck för att de önskar träna mer på ett moment. Under lektionen frågar läraren eleverna om hur de vill lägga upp arbetet, exempelvis om de vill att läraren ska hålla i en genomgång först eller om de vill att genomgången ska ske samtidigt som de arbetar praktiskt. Eleverna beslutar att de båda momenten ska ske parallellt.

Lärare i yrkesämnen berättar även att de efter varje avslutad kurs ställer frågor till eleverna om vad eleverna exempelvis tycker om kursen och vad de skulle vilja göra annorlunda eller förbättra. När eleverna blir tillfrågade om de får möjlighet att utvärdera undervisningen svarar några elever nej på frågan medan andra elever svarar att de får göra utvärderingar i yrkesämnena. Enligt ett par elever ställer deras yrkeslärare ofta frågor till dem om vad de tycker om lektionerna och om de tycker att läraren har förklarat på ett bra sätt. Eleverna säger också att de får utvärdera sin APL utifrån frågor om hur de trivs, hur det fungerar och vad de behöver öva mer på.

Eleverna ges begränsat inflytande i gymnasiegemensamma ämnen

Granskningen visar däremot att lärarna i gymnasiegemensamma ämnen ger eleverna begränsade möjligheter till delaktighet i undervisningen, genom inflytande över undervisningens utformning och innehåll. Även om lärarna i gymnasiegemensamma ämnen säger i intervju att de är flexibla och att eleverna kan få möjlighet att välja arbetssätt utifrån egna önskemål, framgår det av lärarintervjuerna att det ofta sker efter att eleverna har gett uttryck för att de tycker att det som lärarna har bestämt är tråkigt. Vidare uppger samtliga intervjuade elever att de inte har något inflytande i de gymnasiegemensamma ämnena, varken i fråga om planering eller utvärdering av undervisningen. Detta beskrivs mer utförligt nedan under avsnittet *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena, under ledning av rektorn, involverar eleverna i planering, utformning och utvärdering av undervisningen, på ett sätt som främjar elevernas delaktighet.

Granskningen visar att lärarna i gymnasiegemensamma ämnen ger eleverna begränsade möjligheter till delaktighet i undervisningen, genom inflytande över undervisningens utformning och innehåll.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Arbetet med att ge elever inflytande ska anpassas efter elevernas ålder och mognad. Enligt läroplanen ska lärare utgå ifrån att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sitt lärande. Lärarna ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Vidare ska lärarna planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.⁴ Av läroplanen framgår också att rektorn har ett särskilt utpekat ansvar för att se till så att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.⁵

Granskningen visar att elevernas inflytande i huvudsak är begränsat till val av redovisningsformer. Eleverna berättar i intervju att det är lärarna som bestämmer vad de ska göra i de gymnasiegemensamma ämnena. Anledningen till att de själva inte kan bestämma är enligt eleverna att lärarna då inte hinner göra det som de ska göra i kursen. Eleverna säger att de får en översikt av kursen av läraren och sedan kan de bli tillfrågade om de vill ha en redovisning eller ett prov. I ämnen som svenska och engelska och andra gymnasiegemensamma ämnen säger eleverna att de inte kan påverka något av innehållet. Enligt några elever kan de dock få välja text eller författare i svenskan. Lärarna säger att de utgår från en grundplanering eftersom eleverna ska ha med sig vissa färdigheter och därför finns det vissa grundmoment som måste göras, vilket även framkommer i intervju med rektorn. Lärare säger vidare att de introducerar arbetet och sedan under arbetets gång kan eleverna få göra på ett annat sätt, om de inte tycker att det fungerar bra eller om de tycker att det som

⁴ Lgy11, kap. 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

⁵ Lgy11, kap. 2.6 Rektorns ansvar.

läraren har planerat är tråkigt. Enligt en lärare kan eleverna, efter att vissa moment testats av, få arbeta på alternativa sätt och själva välja om de vill göra vissa moment muntligt. Någon lärare säger att det inte innebär att eleverna får vara med och bestämma från början.

Både lärarna, representanter för elevhälsan och rektorn lyfter fram att eleverna kan ha inflytande över examinations- alternativt redovisningsform. Rektorn säger att elevernas möjlighet till inflytande inom de gymnasiegemensamma ämnena dels beror på lärare, dels på hur snabbt de ska gå fram och vilka områden som är viktigare än andra. Enligt representanter för elevhälsan handlar elevernas inflytande i undervisningen om när de ska ha paus och i vilken ordning de ska göra saker. De säger vidare att det handlar om att eleverna kan påverka rytmen i arbetet, men inte vad som ska läras.

Granskningen visar även att eleverna inte får utvärdera undervisningen systematiskt. Rektorn säger att skolan arbetar för lite med att låta eleverna vara med och utvärdera undervisningen och att det för närvarande inte finns något gemensamt arbete kring utvärderingar, utan det ligger i en framtida agenda. Enligt lärarna får eleverna möjlighet att utvärdera undervisningen i samband med sina klassråd. Lärarna berättar att eleverna då får frågor om hur de upplever undervisningen och om de får tillräckligt stöd. I samband med en av Skolinspektionens lektionsobservationer har eleverna klassråd. Vid detta tillfälle utgår eleverna från ett dokument med frågor som handlar om miljön på skolan, om arbetsron och om undervisningen. En elev läser upp frågorna för de andra eleverna, som kort svarar vad de tycker. Frågorna handlar exempelvis om huruvida eleverna tycker att det behövs förändringar i undervisningen och om de tycker att de kan påverka undervisningen. Eleverna svarar nej respektive ja på frågorna. Vilka lektioner eller ämnen som avses eller vad eleverna kan påverka framgår inte av frågorna och heller inte av elevernas svar. När eleverna blir tillfrågade i samband med intervju om de får möjlighet att utvärdera undervisningen i olika ämnen och om deras lärare frågar dem om vad de tycker om undervisningen berättar eleverna att enbart lärare i yrkesämnena ställer den typen av frågor. När lärarna blir tillfrågade om hur de ser på de uppfattningar som eleverna har gett uttryck för svarar lärarna att de inte vill förringa elevernas uppfattning, men de tycker själva att de öppnar upp för elevernas inflytande. Några lärare säger dock att de kan behöva vara tydligare inför eleverna med vad eleverna är med och påverkar.

Mot bakgrund av ovanstående uppgifter bedömer Skolinspektionen att lärare i gymnasiegemensamma ämnen på Praktiska gymnasiet i Ystad behöver utveckla arbetet med att stärka elevernas delaktighet i undervisningen. Med utgångspunkt i

Skolinspektionens tidigare erfarenheter⁶ vill Skolinspektionen betona vikten av att lärare involverar eleverna och ger dem inflytande i undervisningens olika delar, även i planeringsstadiet utifrån kursplanernas centrala innehåll. Utifrån det arbete som bedrivs på Praktiska gymnasiet i Ystad avseende en tydlig lektionsstruktur, som också är en viktig del i undervisningen, vill Skolinspektionen emellertid uppmärksamma en problematik som identifierades i samband med Skolinspektionens granskning om förutsättningar för delaktighet. En av Skolinspektionens iakttagelser, i samband med den refererade granskningen, handlade om att lärare som arbetar med att skapa en tydlig lektionsstruktur främst i syfte att skapa studiero, i mindre utsträckning arbetar med att främja elevers möjlighet till inflytande över undervisningen. Därför behöver skolans arbete med att öka elevernas delaktighet i undervisningen också omfattas av att lärare ges möjlighet att utveckla en förståelse för hur deras förhållningssätt och metoder påverkar deras arbete med att främja elevers delaktighet i undervisningen. Detta kan ske genom att rektor till exempel skapar forum för kollegiala samtal kring delaktighet och att rektor arbetar för att förankra en gemensam förståelse i hela kollegiet av vad delaktighet innebär.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har hög i utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att det på Praktiska gymnasiet i Ystad pågår ett samlat arbete, som initierats av rektorn, för att skapa trygghet och studiero på skolan. Arbetet leder till att elever i huvudsak

⁶ Skolinspektionen (2018). *Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen*. Tematisk kvalitetsgranskning, Dnr: 400–2016:11440.

har en studiemiljö som präglas av studiero. Vidare bidrar arbetet till att öka tryggheten för eleverna, även om det förekommer situationer och händelser på skolan som skapar oro och kan ge upphov till otrygghet. Även om eleverna involveras i det arbete som bedrivs för att främja trygghet och studiero kan arbetet med att engagera eleverna stärkas, vilket utvecklas vidare i den framtidsytande kommentar som avslutar bedömningsområdet. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen utifrån den dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av samt de iakttagelser myndigheten har gjort under besöket.

Skolan har ett pågående arbete för att skapa studiero och en lugn skolmiljö

Skolinspektionens granskning visar att det finns ett samlat arbete på skolan för att skapa studiero, vilket utgår från gemensamma förhållnings- och arbetssätt. Av den dokumentation som rektorn lämnat in samt i intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan, lärare och elever framgår att det pågår ett gemensamt arbete för att skapa studiero, vilket även involverar eleverna i vissa delar. Exempelvis har personal och elever arbetat med att revidera skolans ordningsregler och bland annat infört ett förbud mot att använda mobiler på lektionstid. Lärarna berättar att de vid revideringen av ordningsreglerna diskuterade fram ett förslag som sedan gick till elevrådet, som fick lämna synpunkter. Därefter gick förslaget vidare till diskussion på klassråden och sedan tillbaka till elevrådet igen innan beslut fattades. Enligt flera lärare är de gemensamma ordningsreglerna inklusive reglerna kring användande av mobiltelefoner är det bästa som hänt för förbättrad studiero. Andra gemensamma strategier för att främja studieron, som lärarna ger exempel på, är en gemensam lektionsstruktur där de bland annat skriver upp på tavlan vad som ska ske under lektionen och när de ska ha paus. Vidare säger lärarna att de ger eleverna mikropausar vid behov. Lärarna och personal i elevhälsan uppger också att skolans värdegrundsarbete är en del i arbetet med att skapa studiero. En lärare säger att arbetet med studiero kopplas till värdegrundsbegreppen som, enligt lärarna, avser följande begrepp: respekt, glädje, delaktighet, trygghet och framtidstro. Härutöver säger lärarna att de försökt dämpa ljud genom att sätta tennisbollar på stolarna och elever som har svårt att koncentrera sig får tillgång till exempelvis stressbollar.

Enligt inkommen dokumentation från rektorn upplever elever att de inte har studiero på alla lektioner. Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 2 på gymnasiet, som genomfördes höstterminen 2017, visar ett lågt resultat inom området studiero. De resultaten är likvärdiga med resultaten från Praktiskas elevenkät, som genomfördes

vårterminen 2018.⁷ I intervju med rektorn och arbetslagsledaren uppger de emellertid att studieron har blivit bättre under det senaste året som en följd av de insatser och det arbete som de genomfört, vilket redovisats ovan. Men de säger att studieron fortsatt kan förbättras, särskilt i vissa sammanhang. Även lärare och elever uppger i intervju att studieron fortfarande inte är bra i de gymnasiegemensamma ämnen där vissa klasser har slagits ihop. Någon elev uttrycker att det kan vara kaos och elever som skriker. Enligt lärarna arbetar de med att se över hur de kan dela in grupperna på andra sätt, vilket även eleverna får vara med och påverka för att det ska bli lugnare. Lärarna säger vidare att rektorn försöker hjälpa till och lösa problemen genom förändringar i schemat inför nästa läsår, vilket även bekräftas i intervju med rektorn. Vid de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomför kan eleverna arbeta utan att bli störda av andra elever.

Skolan har ett medvetet arbete för att skapa trygghet

Granskningen visar vidare att det pågår ett övergripande arbete på skolan för att skapa trygghet, vilket består av ett kartläggande och förebyggande arbete. Det framgår av inkommen dokumentation och intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn att elevernas upplevelser av tryggheten på skolan kartläggs regelbundet genom enkäter. Flertalet elever säger att de har fått besvara många enkäter som behandlar trygghet och trivsel. Såväl representanter för elevhälsan som lärarna uppger att enkätresultat och vad som framkommit på elevråd diskuteras i samband med klassråden, då eleverna får vara med och hitta lösningar på eventuella problem. När eleverna blir tillfrågade om detta faktum svarar de att det stämmer men att de inte alltid är med på klassråd eftersom de är på praktik, vilket gör att eleverna upplever att de i praktiken inte får ta del av enkätresultaten. Även lärare säger att elever kan missa klass- eller elevråd eftersom de är på APL, därför skiftar de ibland dagar för elevrådet. Representanter för elevhälsan berättar vidare att elevernas upplevelser har kartlagts genom att eleverna har fått visa på vilka utpekade platser som känts otrygga på skolan.

Granskningen visar vidare att skolan vidtar relevanta åtgärder utifrån den kartläggning som gjorts, för att skapa trygghet för alla elever på skolan. Enligt all intervjuad

⁷ Indexvärde i Skolinspektionens enkät är 4,3 av 10 möjliga och motsvarande siffra i Praktiskas enkät är 4,7.

personal har kartläggningsarbetet lett till olika insatser. Exempelvis har kuratorn fått en utökad tjänst för att vara mer närvarande i korridorer och även vid behov delta under lektioner i specifika klasser. Enligt rektorn och arbetslagsledaren har vuxennärvaro, utöver kuratorn, också utökats genom att lärarna blivit uppmanade att röra sig ute bland eleverna och en vaktmästare, som alltid är närvarande i matsalen under lunchtid, har anställts. Rektorn berättar också att ombyggnad av befintliga lokaler, däribland en ny matsal samt öppna bås i en större uppehållslokal, är en del i arbetet för bättre trygghet. Härutöver säger rektorn att flera ur personalen har fått, och fler ska få, kompetensutveckling i lågaffektivt bemötande. Eleverna uppger i intervju att det var mer otryggt innan de fick den nya matsalen och de bekräftar att mycket personal rör sig i lokalerna.

All intervjuad personal uppger i intervju att elever generellt är trygga på skolan. Lärarna berättar också att eleverna säger att det är bättre nu än det var i höstas och att det har blivit en större respekt eleverna sinsemellan, men enligt lärarna är de ännu inte i mål. När eleverna blir tillfrågade om de är trygga på skolan svarar alla elever ja, men några elever säger att det fortfarande ofta förekommer kränkningar på skolan.

Skolinspektionen har inte bedömt att området trygghet och studiero utgör ett utvecklingsområde, även om det förekommer situationer på skolan som skapar oro och kan ge upphov till otrygghet. Detta då personalen under ledning av rektorn vidtagit relevanta åtgärder och kontinuerligt följer upp elevernas upplevelse av trygghet och studiero. Skolinspektionen vill dock framhålla betydelsen av att rektorn stärker elevernas delaktighet ytterligare genom att försäkra sig om att alla elever får ta del av och diskutera resultatet i genomförda enkäter och på så sätt involveras i hur arbetet för att främja trygghet och studiero kan utvecklas ytterligare.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25a § skollagen

8 kap. 2-3 och 3f §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektorn på Praktiska gymnasiet i Ystad arbetar med att följa upp och analysera kunskapsresultat i syfte att identifiera eventuella skillnader i betyg. Rektorn för också

diskussioner med betygssättande lärare om eventuella avvikelser. Vidare visar granskningen att rektorn arbetar för att säkra att lärare bedömer elevers kunskaper på ett likvärdigt sätt och att rektorn ger förutsättningar för lärare att samverka och kvalitetssäkra sina bedömningar. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen utifrån den dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av samt de iakttagelser myndigheten har gjort under besöket.

Rektorn följer upp och analyserar skillnader och eventuella avvikelser i lärares betygssättning

Skolinspektionens granskning visar att rektorn följer upp och analyserar kunskapsresultat, i syfte att identifiera eventuella skillnader och avvikelser i lärares bedömningar. Av skolans sammanställning av betygsfördelning på skolan i avslutade kurser i december 2018, framgår att det generellt finns en större spridning i betygsfördelningen (betyg A-E) bland pojkarna medan det är en högre andel flickor som får F i betyg.⁸ Majoriteten av lärarna och rektorn uppger i intervju att de följer upp och diskuterar skillnader i betyg och säger vidare att de specifikt har diskuterat de identifierade skillnaderna mellan flickor och pojkar. Några lärare säger dock att de inte känner till om rektorn gör någon analys av eventuella avvikelser i betygssättningen. Enligt rektorn är en förklaring till att det är fler flickor än pojkar totalt på skolan som har F i betyg att det inom ett program, där det endast går flickor, finns störst andel elever som går introduktionsprogram. Rektorn säger vidare att skillnaderna i betygssättningen inte beror på orättvisor i betygssättningen utan på elevernas individuella förutsättningar och deras inställning till sin förmåga.

Av nationell statistik framgår att det finns en diskrepans i betygssättningen för flickor och pojkar på Praktiska gymnasiet i Ystad, relaterat till resultat i nationella prov i matematik.⁹ Lärarna säger att de inte har varit med och pratat om dessa förhållanden. Däremot berättar rektorn i intervju om de förhållanden som den nationella statistiken påvisar, och uppger att enligt rektorns analys beror diskrepansen på att pojkarna i

⁸ Exempelvis framgår av sammanställningen att 53 procent av flickorna och 39 procent av pojkarna har F i betyg i Historia 1. I Samhällskunskap 1 har 44 procent av flickorna och 32 procent av pojkarna F i betyg och i Matematik 1 har 64 procent av flickorna och 36 procent av pojkarna F i betyg.

⁹ 100 procent av flickorna får samma betyg som resultatet på nationella prov i matematik medan 45 procent av pojkarna får högre betyg än resultatet på nationella prov (Källa: Siris, Skolverket).

högre utsträckning har kunnat uppnå ett högre betyg än resultatet på nationella prov genom att göra kompletteringar. Detta eftersom pojkarna ofta enbart behövt komplettera ett enskilt moment, medan många av flickorna har uppvisat ett resultat som legat långt under en godkänd nivå. Både rektorn och lärarna uppger att de i samband med betygssättningen diskuterar alla eventuella avvikelser mellan resultat på nationella prov och betyg. Enligt några lärare ska de lämna in en avvikelserapport till rektorn där de förklarar och motiverar eventuella skillnader mellan resultat på nationella prov och betyg.

Rektorn arbetar för att lärare ska göra likvärdiga bedömningar

Granskningen visar att rektorn leder ett arbete för att säkra att lärare bedömer elevers kunskaper på ett likvärdigt sätt. Vidare ser rektorn till att lärare har förutsättningar att samverka och kvalitetssäkra sina bedömningar. Av den dokumentation som inkommit till Skolinspektionen och av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att betyg och bedömning är ett prioriterat område som personalen arbetar med för att utveckla en samsyn kring bedömning av kunskapskraven. Det framgår även att skolledningen driver ett arbete för att skapa en samsyn bland lärarna kring de gemensamma examensmålen. Rektorn uppger i intervju, liksom lärarna, att de varje vecka har två timmar avsatt mötestid för kollegial samverkan, där arbetet med att skapa en samsyn kring betyg och bedömning utgör en prioriterad del. Enligt rektorn syftar arbetet till att lärare ska sätta korrekta betyg. Rektorn säger vidare att arbetet sker under ledning av arbetslagsledaren, som själv uppger i intervju att hen utöver att leda det gemensamma arbetet har i uppdrag att handleda och stötta lärare i deras arbete med bedömning och betygssättning. Även lärarna säger att de diskuterar bedömningar med arbetslagsledaren, men även med specialpedagogen och med kollegor.

Såväl rektorn som lärarna uppger att lärare får avsatt tid för att arbeta med sambedömning av nationella prov och att det även sker ett samarbete med lärare vid huvudmannens övriga närliggande skolor. Enligt lärarna sker arbetet med övrig sambedömning vid mer informella mötestillfällen. Lärarna uppger dock att de har luft i sina schema som möjliggör att de avsätter tid för sambedömning, även om de själva behöver avsätta tiden. Enligt en lärare försäkrar sig rektorn om att lärarna arbetar med sambedömning genom regelbundna informella samtal med lärarna. Rektorn uppger emellertid att det är svårare att få till samverkanstid för lärare i yrkesämnen eftersom de dels är ute på APL-besök, dels sitter fysiskt utspridda i lokalerna, till skillnad från lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena som har sina arbetsplatser samlade. För att kvalitetssäkra sina egna bedömningar uppger lärarna avslutningsvis att de arbetar med såväl Skolverkets bedömningsstöd som Praktiskas egna

bedömningsverktyg, som är baserade på bedömningsstöden, vilket även bekräftas i intervju med rektorn.

Även om Skolinspektionen bedömer att området bedömning och betygssättning inte utgör ett utvecklingsområde, vill Skolinspektionen framhålla vikten av att rektorn följer upp att alla lärare kan arbeta med sambedömning i tillräcklig utsträckning, då sambedömning är en viktig kvalitetssäkrande funktion för likvärdig bedömning.¹⁰ Förslagsvis kan rektorn kontinuerligt avsätta tid i lärarnas schema för gemensam rättning och sambedömning av elevuppgifter och sedan följa upp det arbete som utförs.

På Skolinspektionens vägnar

X Inger Börjesson

Beslutsfattare
Signerat av: Inger Börjesson

X Therése Mineur

Föredragande
Signerat av: Therése Mineur

¹⁰ Skolverket (2018). *Betyg och betygssättning*. Skolverkets Allmänna råd med kommentarer.

I handläggningen av ärendet har även utredare Maria Lundström och Andrés Brink Pinto medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor och arbetslagsledare.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov

och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning har skolan ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 10 och den 11 april 2019. Besöket genomfördes av utredare Therése Mineur och Maria Lundström.

Skolinspektionen genomför under läsåret 2018/2019 tillsyn och kvalitetsgranskning av Praktiska Sverige AB. Praktiska Ystad drivs av den enskilda huvudmannen Praktiska Sverige AB.

Praktiska Ystad erbjuder fem nationella program: bygg- och anläggningsprogrammet (BA), el- och energiprogrammet (EE), hantverksprogrammet (HV), VVS- och fastighetsprogrammet (VF) samt vård- och omsorgsprogrammet, därutöver erbjuder skolan två introduktionsprogram yrkesintroduktion (IMY) och programinriktat val (IMR). Vid tiden för granskningen har skolan 172 elever, varav 43 elever går på introduktionsprogram.

Skolledningen består av rektorn, arbetslagsledare och specialpedagog. Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2018/19 är andelen legitimerade lärare med behörighet 30 procent, av tjänstgörande lärare.